

PRÍPRAVA NA VEDENIE POJEDNÁVANIA A VYSTUPOVANIE SUDCU A PROKURÁTORA

Justičná akadémia
Pezinok
5. 2. 2020

Co nás čeká?

- ▣ **1) Postavení a komunikace soudce a prokurátora v rámci justiční soustavy.**
- ▣ **2) Komunikace soudce a prokurátora s účastníky řízení.**
- ▣ **3) Vedení řízení a zvládání krizových situací.**
- ▣ **4) Komunikace soudce a prokurátora s veřejností a médii.**
- ▣ **5) Etický kodex soudce a prokurátora v praxi.**
- ▣ **6) Hon médií po senzaci z oblasti justice a systém práce žurnalisty.**

- ▣ ***Kdo nezná váhu slov, ten nezná lidi.
(Konfucius)***

3

Definice dobrého soudce

- ▣ **1 - má být čestný,**
- ▣ **2 – musí mít patřičnou dávku píše,**
- ▣ **3 – musí mít odvahu,**
- ▣ **4 – musí mít dobré způsoby – musí být gentleman,**
- ▣ **A má-li k tomu ještě nějaké znalosti práva, nebude to na škodu.**
- ▣ ***Lord Chancellor Lyndhurst (1772-1863)– bývalý předseda Nejvyššího soudu v Anglii***

4

1. Postavení a komunikace orgánů činných v trestním řízení mezi sebou

- ▣ - spolupráce v rámci vertikální hierarchie (policejní orgán, prokurátor, soudce)
- ▣ - kooperace mezi jednotlivými složkami
- ▣ - komunikace mezi kompetentními osobami podílejícími se na šetření konkrétního případu (*dozor prokurátora, konzultace postupu dokazování, provádění prověrek stavu prověřování a vyšetřování, souhlasy a pokyny prokurátora...*).

5

- ▣ **Komunikace mezi policejním orgánem, prokurátorem a soudcem**
- ▣ – písemná
- ▣ - osobní
- ▣ - telefonická
- ▣ (vazba, vazební služba, domovní prohlídka, otevření zásilky, povolení odposlechu telekomunikačního provozu).

6

- ▣ **Vzájemná komunikace uvnitř soudu mezi soudci vzájemně (kolegialita) a s zaměstnanci administrativy (důstojnost),**
- ▣ **předávání informací a udílení pokynu kanceláři (§ 31 Instrukce MS o soudních písemnostech - **ISP**),**
- ▣ **úřední záznamy - **UZ**,**
- ▣ **úprava a vzhled spisu,**
- ▣ **písemné odůvodnění rozhodnutí,**
- ▣ **předkládací zpráva pro odvolací soud.**

7

- ▣ **§ 31 ISP – Referát (od 1.1.2018)**
  - ▣ **(1) Referátem se rozumí písemný pokyn soudní kanceláři obsažený ve spisu.**
  - ▣ **(2) Referáty musí být přehledné, srozumitelné a čitelné. V referátu je třeba uvést zejména způsob doručování soudních písemností, označení adresáta a uvedení čísla vzoru, který má být použit, určení lhůty, na níž má být spis uložen apod. Řešitel opatří referát datem, čitelně napíše své jméno a připojí svůj podpis.**
  - ▣ **(3) Referáty se pořizují v jednotné formě podle vzorů, pokud byly vydány.* Předseda a místopředseda soudu vede řešitele k tomu, aby v referátech používali pro níže uvedené výrazy pouze následující zkratky:**
    - ▣ **a) úvod referátu - „Ref:“**
    - ▣ **b) lhůta (kalendář) - „LH“**
    - ▣ **c) vypravit - „EXP“**
    - ▣ **d) obálka vzor I., II. a III. - „I“, „II“, „III“**
    - ▣ **e) datová schránka - „DS“**
    - ▣ **f) příznak „výhradně jen adresáta“ - „V“**
    - ▣ **g) příznak „nevkládat do schránky“ - „NDS“**
    - ▣ **h) příznak „neukládat“ - „N“.**
- *Vzory byly vydány**

8

2. Komunikace soudu, prokuratury v průběhu řízení s osobami zúčastněnými na jednání

- ▣ **Obecné zásady při přijímání podání oznamovatelů na prokuratuře.**
- ▣ **Poskytování kontaktů třetím osobám prokuraturou.**
- ▣ **Omezená možnost podávání některých informací prokuraturou.**
- ▣ **Možná korupční rizika zvenčí i uvnitř prokuratury.**
- ▣ **Vystupování a osobní komunikace soudu s účastníky řízení, zúčastněnými osobami a veřejností při projednávání věci.**

9

▣ § 2 odst. 4 tr. ř.

- ▣ **...Trestní věci projednávají s plným šetřením práv a svobod zaručených Listinou základních práv a svobod a mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána; při provádění úkonů trestního řízení lze do těchto práv osob, jichž se takové úkony dotýkají, zasahovat jen v odůvodněných případech na základě zákona a v nezbytné míře pro zajištění účelu trestního řízení.**

10

▣ **§ 2 o. s. ř.**

- ▣ **.....dbají přitom, aby nedocházelo k porušování práv a právem chráněných zájmů a aby práv nebylo zneužíváno.**

▣ **§ 18 odst. 1 o. s. ř.**

- ▣ **Účastníci mají v občanském soudním řízení rovné postavení. ...Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv.**

▣ **§ 117 odst. 1 o. s. ř.**

- ▣ **...Dbá přitom, aby jednání probíhalo důstojně a nerušeně a aby věc mohla být úplně, spravedlivě a bez průtahů projednána.**

11

▣ **§ 92 odst. 1 tr. ř.**

- ▣ **Výslech obviněného .... Při výslechu je nutno šetřit jeho osobnost.**

▣

▣ **§ 101 odst. 2 tr. ř.**

- ▣ **Výslech svědka .... Při výslechu je nutno šetřit jeho osobnost, zejména pokud jde o jeho osobní údaje a intimní oblast.**

12

- ▣ ***Soudce ke svědkyni: „Víte, co vás čeká, budete-li křivě vypovídat a zamlčíte pravdu?“***
- ▣ ***„Ano. Od obviněného dostanu kožich a deset tisíc navrch.“***

13

- ▣ **§ 2 odst. 15 tr. ř.**
- ▣ **Orgány činné v trestním řízení jsou povinny v každém období řízení umožnit poškozenému plné uplatnění jeho práv, o kterých je třeba ho podle zákona vhodným způsobem a srozumitelně poučit, aby mohl dosáhnout uspokojení svých nároků; řízení musí vést s potřebnou ohleduplností k poškozenému a při šetření jeho osobnosti.**

14

- ▣ ***Dobry soudce zavrzeni hodne veci odsuzuje, ale nechova k nim nenavist. (Seneca Lucius Annaeus)***

15

- ▣ ***„Obzalovany, chcete rict neco na svoji obhajobu?“ taze se soudce obzalovaneho, který v noci v parku znasilnil kolemjdouci ženu.***
- ▣ ***„Snad jen to, že kdybych mel u sebe baterku, tak by se to nestalo!“***

16

- ▣ **Čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod z 4.10.1950 (č. 209/1992 Sb.) zaručuje sdělovacím prostředkům právo a současně povinnost informovat veřejnost, která má právo přijímat informace ovšem při respektování čl. 6 a čl. 8 Úmluvy, a to práva na respektování presumpce nevinny, práva na spravedlivý proces a práva na respektování soukromého a rodinného života.**

17

3. Projednání věci

- ▣ **vyhlášení projednávané věci,**
- ▣ **legitimace dostavivších se osob,**
- ▣ **zasedací pořádek,**
- ▣ **procesní postup jednání § 118 o. s. ř., § 205 tr. ř.**
- ▣ **vymezení možnosti pořizování obrazových záznamů jednání pro média (§ 6 odst. 3 zák. č. 6/2002 Sb. o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů).**

18

▣ **§ 6 odst. 3 zák. č. 6/2002 Sb.**

- ▣ **Uskutečňovat obrazové nebo zvukové přenosy a pořizovat obrazové záznamy v průběhu soudního jednání lze jen s předchozím souhlasem předsedy senátu nebo samosoudce. S vědomím předsedy senátu nebo samosoudce lze pořizovat zvukové záznamy; kdyby způsob jejich provádění mohl narušit průběh nebo důstojnost jednání, může předseda senátu nebo samosoudce jejich pořizování zakázat.**

19

- ▣ **Výsledky jednotlivých osob,**
- ▣ **Poučení účastníků před výslechem**
  - ▣ **- poučení poškozených**
  - ▣ **- poučení svědků**
  - ▣ **- zúčastněných osob**
- ▣ **Procesní postup výslechů**
- ▣ **Dotazy účastníků řízení na vyslýchanou osobu**
- ▣ **Námítky protistrany**
- ▣ **Zavadějící nepřípustné otázky**
- ▣ **Možnost vyjádřit se k provedeným důkazům a navrhnout důkazy**

20

▣ **§ 92 odst. 3 tr. ř.**

- ▣ **Obviněnému mohou být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo k odstranění neúplnosti, nejasnosti a rozporů. Otázky musí být kladeny jasně a srozumitelně bez předstírání klamavých a nepravdivých okolností; nesmí v nich být naznačeno, jak na ně odpovědět.**

▣

21

- ▣ ***„Obžalovaný, povězte nám, jak jste zabil svoji manželku.“***

- ▣ ***„To byla nešťastná náhoda, pane soudce. Vzbudila mě v noci svým chrápáním a já jsem ji v rozespalosti zamáčkł místo budíku.“***

22

▣ § 101 odst. 3 tr. ř.

- ▣ Svědkovi mohou být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo k odstranění neúplnosti, nejasnosti a rozporů. Otázky směřující do intimní oblasti vyslychaného svědka, zejména jestliže jde o osobu poškozenou trestným činem, lze klást jen, pokud je to nezbytné pro objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení, zvláště šetrně a po obsahově stráně vyčerpávajícím způsobem, aby nebylo nutné výslech opakovat; jejich formulaci je třeba při zachování potřebné ohleduplnosti přizpůsobit věku, osobním zkušenostem a psychickému stavu svědka. Svědkovi nesmějí být kladeny otázky, v nichž by byly obsaženy klamavé a nepravdivé okolnosti nebo okolnosti, které se mají zjistit teprve z jeho výpovědi.

23

▣ § 126 odst. 3 o. s. ř.

- ▣ ...Otázku položenou účastníkem nebo znalcem předseda senátu nepřipustí, jen jestliže nesouvisí s předmětem výslechu nebo naznačuje-li odpověď anebo je-li zejména předstíráním neprokázaných nebo nepravdivých skutečností klamavá;...

24

- ▣ ***Chceš-li dostat chytrou odpověď,
musíš položit chytrou otázku.***
- ▣ ***(Johan Wolfgang von Goethe)***

25

- ▣ ***Člověk je jako měsíc – má svou
temnou stranu, kterou nikomu
neukáže.***
- ▣ ***(Mark Twain)***

26

- ▣ ***Lži jsou někdy pravdy těch druhých.***
- ▣ ***(Oscar Wilde)***

27

- ▣ ***U soudu: „Můžete nám popsat, jak vás mohl soused znásilnit na žebříku? To jste se nebránila?“***
- ▣ ***„Nemohla jsem,“ odpověděla poškozená, „jednou rukou jsem se držela špruše a druhou jsem si držela vyhrnutou sukni!“***

Případ zproštění znásilnění zhrzené
milenky

28

Zvládání krizových situací v průběhu jednání.

- ▣ **Uklidnění nevhodně se chovající osoby.**
- ▣ **Pořádková pokuta.**
- ▣ **Předání obhájce nebo prokurátora příslušnému orgánu ke kárnému postihu.**
- ▣ **Asistence justiční strážě.**

29

Zvládání krizových situací mimo jednání.

- ▣ **Uklidnění nevhodně se chovající osoby.**
- ▣ **Snaha zjistit co nejobjektivnější informace k problému, který krizovou situaci způsobil.**
- ▣ **Nevycházet pouze ze sdělení nespokojené osoby, ale její údaje si ověřit a za tím účelem si vyčlenit potřebný čas (ten poslouží i k samovolnému zklidnění nespokojené osoby, neboť její problém „se řeší“).**
- ▣ **Přislíbit řešení jejího problému.**

30

4. Komunikace s veřejností a médii v průběhu jednání a mimo něj.

- ▣ ***Pohotová odpověď je to, na co přijdeme až druhý den.***
- ▣ ***(Mark Twain)***

31

- ▣ **Jak zareagovat na neočekávanou otázku a získat čas na rozmyšlení odpovědi?**

- ▣ **- řeč těla**
- ▣ **- slovně**

32

Pohotové odpovědi:

- ▣ - ano, to je správná otázka...
- ▣ - vidím, že vnímáte souvislosti, a to je dobře...
- ▣ - jsem rád, že se na to ptáte, lidé o tom často hovoří, a ne vždy s plnou informovaností...
- ▣ - tuto otázku slýchávám často a myslím, že je to otázka logická...
- ▣ - á, nejste první, kdo se na to ptá...

33

- ▣ - chápu, proč se mě na to ptáte...
- ▣ - ano, rozumím Vaší otázce...
- ▣ - ano, toto je obecně rozšířený a obecně pochopitelný názor...
- ▣ - potvrzuji naprostou oprávněnost Vašeho dotazu...
- ▣ - ptáte se na něco, o čem jsem právě chtěl hovořit...

34

- ▣ - **svým dotazem směřujete k podstatnému problému, a to nám umožní společně se nad ním zamyslet...**
- ▣ - **vezměme Váš zcela oprávněný dotaz jako základ k naší společné úvaze...**
- ▣ - **bud'me tedy pozorní a zcela objektivní k důležité souvislosti, na kterou se ptáte...**

35

Jak převedu řeč (přechodová věta) k tématu, o kterém chci hovořit na rozdíl od novináře?

- ▣ **Únik ze situace v případě uzavřených otázek:**
- ▣ - **Vy jste tak rozhodl?**
- ▣ - **Byl jste u toho?**
- ▣ - **Je to správné rozhodnutí?**
- ▣ - **Je špatný zákon?**
- ▣ - **Tak ano nebo ne?**

36

Únikové odpovědi:

- ▣ - to co jste řekl je skutečně důležité, ale není to celá pravda...
- ▣ - bylo by zkreslením vidět problémy jen z tohoto úhlu pohledu, to by byla manipulace...
- ▣ - nezapomínejte ovšem na to, že také ...
- ▣ - vy ale neberete v úvahu, že také ...

37

- ▣ - s plnou odpovědností vždy zdůrazňuji ...
- ▣ - tím ovšem nechci říci, že si máme myslet ...
- ▣ - to je zajímavé, ale podstata problému je jinde. Na první pohled je přece zřejmé, že ...
- ▣ - dobrá úvaha, ale zúžená svým obsahem. Jde o dílčí problém a jádro věci spočívá jinde, a to v tom, že ...

38

- ▣ **Novinář se někdy může snažit přimět dotazovanou osobu k takové odpovědi, jakou si on představuje a potřebuje ji do své reportáže. Nedostane-li ji, pak se snaží opakovanou otázkou přimět dotazujícího k jiné odpovědi, než jaké se mu dostává.**

39

- ▣ **Nejlepší obrana je odpovídat stále to stejné, opakovat svou odpověď a novináře to „přestane bavit“, když zjistí, že nevmanipuluje dotazujícího do jiné odpovědi.**

40

Nedostatek informací k možnosti odpovědět.

- ▣ **V nejhorším případě připustit, že k položené otázce bohužel nemám informace, abych na ni mohl ihned odpovědět, ale obratem dodat, že tyto budou v konkrétním časovém horizontu a poté odpovím.**
- ▣ **„Nyní mám totiž obavu, že neúplná informace by mohla do problému vnést nedorozumění, což nechci připustit.“**

41

- ▣ **Snaží-li se novinář vmanipulovat do osobního postoje (máte také děti, co kdyby se to stalo Vašemu dítěti apod.), setrvat na neosobním postoji a vrátit se k obecnosti původní argumentace.**

42

- ▣ **O složité otázce mohu déle přemýšlet, ale ne příliš dlouho.**
- ▣ **Držet stále stejné klidné tempo jednotlivých odpovědí.**

43

- ▣ **Schéma dlouhé odpovědi**
  - ▣ – **poděkování za otázku**
  - ▣ - **ocenění kvality otázky**
  - ▣ - **rozšíření tématu**
  - ▣ - **odpověď**

44

▣ **Odpověď' ve variantách**

- ▣ - **vím – odpovím**
- ▣ - **nevím – zjistím**
- ▣ - **nemohu – poradím**

45

- ▣ **V případě řady otázek odpovídat postupně od poslední, anebo vyzvat tazatele, aby otázky opakoval od první a postupně odpovídat.**

46

- ▣ **Pozor na sugestivní otázky, kde jsou dva problémy.**
- ▣ **Pokud potvrdím jeden z problémů, vypadá to, jako bych potvrdil oba.**
- ▣ **Takže je nutné rozebrat jednotlivě na co odpovídám.**

47

- ▣ *Obžalovaný, a teď popište, jak jste ten sejf otevřel.”*
- ▣ *„Ctihodnosti, skutečně nemohu. V sále sedí několik konkurentů.”*

48

▣ ***Člověk vlastně ví, jenom když ví málo.
Čím víc ví, tím větší jsou jeho
pochybnosti.
(Johan Wolfgang von Goethe)***

49

▣ ***Pokud se můj protivník sníží
k osobním útokům, mám z toho tu
největší radost. Došly mu totiž
veškeré další argumenty a je mu
jasné, že prohrál.
(Margaret Thatcher)***

50

- ▣ ***Lidé, kteří nemají co říci nechodí pro slova daleko.***
(George Bernard Shaw)

51

- ▣ ***Nové lži se poslouchají lépe než staré pravdy.***
(Anton Pavlovič Čechov)

52

- ▣ **Omezená možnost poskytování některých informací**

- ▣ **Nezveřejnění informací vedoucích ke ztotožnění zúčastněných osob na trestním řízení - § 8a tr. ř., § 53 z. s. m.**

53

- ▣ **Poskytování informací o trestním řízení a osobách na něm zúčastněných § 8a tr. ř.**

- ▣
- ▣ **(1) Při poskytování informací o své činnosti veřejnosti orgány činné v trestním řízení dbají na to, aby neohrozily objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení, nezveřejnily o osobách zúčastněných na trestním řízení údaje, které přímo nesouvisejí s trestnou činností, a aby neporušily zásadu, že dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen (§ 2 odst. 2). V přípravném řízení nesmějí zveřejnit informace umožňující zjištění totožnosti osoby, proti které se vede trestní řízení, poškozeného, zúčastněné osoby a svědka.**

54

- ▣ (2) Při poskytování informací podle odstavce 1 orgány činné v trestním řízení zvláště dbají na ochranu osobních údajů a soukromí osob mladších 18 let.
- ▣ (3) Orgány činné v trestním řízení informují o své činnosti veřejnost poskytováním informací podle odstavce 1 veřejným sdělovacím prostředkům; poskytnutí informací odeprou z důvodů ochrany zájmů uvedených v odstavcích 1 a 2. Vyhradí-li si v přípravném řízení státní zástupce právo poskytnout informace o určité trestní věci, může je policejní orgán poskytnout jen s jeho předchozím souhlasem.

55

- ▣ Rozsah zákazu zveřejňování § 53 z. s. m.
- ▣ (1) Nestanoví-li tento zákon jinak, nikdo nesmí jakýmkoli způsobem zveřejnit žádnou informaci, ve které je uvedeno jméno, popřípadě jména, a příjmení mladistvého, nebo která obsahuje informace, které by umožnily tohoto mladistvého identifikovat.
- ▣ (2) Za postup v rozporu s odstavcem 1 se nepovažuje sdělení informací během trestního řízení, pokud účelem takového postupu není jejich zveřejnění, anebo je-li jejich účelem pátrání po mladistvém. Totéž obdobně platí o sdělení informací probačním úředníkem dalším osobám, pokud je jejich sdělení nutné pro získání informací, které se vztahují k vypracování zprávy vyžadované tímto zákonem, nebo bez nichž nelze kvalifikovaně provádět dohled nad mladistvým nebo o něj pečovat, popřípadě kontrolovat plnění podmínek a omezení, které mu byly stanoveny, a zajistit bezpečnost osob, jež s ním přicházejí do kontaktu.

56

- ▣ **(3) Osoby, kterým byly sděleny informace podle odstavce 2, je nesmějí nikomu dále sdělovat, pokud toto sdělení není nutné pro účely uvedené v tomto ustanovení. O tom musí být poučeny.**
- ▣
- ▣ **(4) Osoby, kterým byly sděleny informace podle odstavce 2, jsou povinny**
- ▣ **a) uložit tyto informace odděleně od jakýchkoliv dalších záznamů o mladistvém, kterého se tyto informace týkají,**
- ▣ **b) zajistit, pokud tento zákon nestanoví jinak, aby nikdo další neměl k těmto informacím přístup.**

57

- ▣ **Přístup médií do jednací síně**
- ▣ **– veřejné jednání s výjimkou řízení proti mladistvému (rozsudek se i v tomto případě vyhlašuje veřejně),**
- ▣ **- projednávání věci, anebo část jednání s vyloučením veřejnosti - § 200 odst. 1 tr. ř.**

58

▣ **§ 200 tr. ř.**

- ▣ **(1) Při hlavním líčení může být veřejnost vyloučena, jestliže by veřejné projednání věci ohrozilo utajované informace chráněné zvláštním zákonem, mravnost nebo nerušený průběh jednání, anebo bezpečnost nebo jiný důležitý zájem svědků; k těmto účelům může předseda senátu učinit i jiná přiměřená opatření. Veřejnost lze vyloučit také jen pro část hlavního líčení. Vystupuje-li před soudem osoba uvedená v § 102a odst. 1 (agent) bez utajení totožnosti nebo podoby, veřejnost se vyloučí vždy.**
- ▣ **(2) Rozsudek musí být vyhlášen vždy veřejně.**
- ▣ **(3) O vyloučení veřejnosti rozhodne soud po slyšení stran usnesením, které veřejně vyhlásí.**

59

▣ **§ 116 o. s. ř.**

- ▣ **1) Jednání je veřejné.**
- ▣ **2) Veřejnost může být po celé jednání nebo pro jeho část vyloučena, jen kdyby veřejné projednání věci ohrozilo tajnost utajovaných informací chráněných zvláštním zákonem, obchodní tajemství, důležitý zájem účastníků nebo mravnost.**

Nedůvodné žádosti obviněných či účastníků řízení o vyloučení veřejnosti

60

- ▣ **Ústní odůvodnění rozhodnutí - § 128 odst. 2 tr. ř., § 156 odst. 1 o. s. ř.**

- ▣ **Vyhlášení rozsudku § 128 tr. ř.**

- ▣
    - ▣ **(1) Rozsudek je nutno vždy vyhlásit; vyhlašuje jej předseda senátu.**
    - ▣
    - ▣ **(2) Vyhlašují se úvodní slova "Jménem republiky", plné znění výroku, aspoň podstatná část odůvodnění a poučení o opravném prostředku. Vyhlášení musí být v naprosté shodě s obsahem rozsudku, tak jak byl odhlasován.**

61

- ▣ **§ 156 o. s. ř.**

- ▣ **1) Rozsudek se vyhlašuje vždy veřejně; vyhlašuje jej předseda senátu jménem republiky. Uvede přitom výrok rozsudku spolu s odůvodněním a poučením o odvolání a o možnosti výkonu rozhodnutí....**

Nesmí vyhlašovat člen senátu, ale v trestním řízení není vyloučeno, aby odůvodnil rozhodnutí člen senátu.

62

Zásady při vyjadřování se médiím.

- ▣ **Mít na paměti, že veřejnost, které informaci sdělujeme, nemá právnické vzdělání a nerozumí odborným výrazům – snažit se proto vyjádřit co nejméně právnicky - odborně, aby to pochopilo maximum posluchačů.**

63

▣ **Klíčová slova k soudnímu rozhodnutí**

- ▣ **– rozhodl jsem podle zákona**
- ▣ **- v zájmu spravedlnosti**
- ▣ **- v souladu se svým svědomím**

64

Čeho se vyvarovat?

- ▣ **Nikdy nepoužívat „No comment“.**
- ▣ **Neutíkat před kamerou, před novinářem.**
- ▣ **Nerozčilovat se, nedávat najevo slabost, depresi, špatnou náladu.**
- ▣ **Nelhat, neříkat vlastní dohady.**
- ▣ **Neříkat nic „mimo protokol“.**

65

Zásady vystupování nejen před kamerou.

- ▣ **V případě vyjádření na kameru je nejpodstatnější vněm diváka co vidí, až druhořadé je jeho vnímání obsahu sdělení (spíš si zapamatuje vzhled, mimiku, oblečení, způsob vyjadřování, než samotný konkrétní obsah informace).**
- ▣ **Nikdy se nedívat do objektivu kamery, ale redaktorovi do očí a neuhýbat pohledem, neklopit oči, neobracet v sloup.**

66

- ▣ **Stát přímo, mírně rozkročený na šířku ramen (nekolébat se, nepřeshlapovat).**
- ▣ **Při sezení mít obě nohy na zemi na šířku ramen, ruce volně položené na stůl a zbytečně s nimi nehýbat.**

67

- ▣ **Neodpovídat pouze jednoslabičně ano – ne, ale celou větou.**
- ▣ **Neopakovat slova tazatele.**
- ▣ **Mluvit srozumitelně, ne moc rychle, používat více sloves, lepší jsou činná než trpná, minimalizovat odborná slova, co nejkratší věty.**
- ▣ **Nepřerušovat při otázkách novináře.**
- ▣ **V případě trémy zhluboka a pravidelně dýchat, vytěsnit cokoli dalšího a soustředit se jen na „rozhovor s redaktorem a říkat si, že nic jiného neexistuje jen on a vy, jakoby šlo o besedu, kterou nikdo další nevidí, neuslyší“.**

68

- ▣ **V případě telefonického rozhovoru s novinářem (i když neformálního) je třeba každé slovo zvážit, neboť jej pak novinář může odcitovat ve svém článku, reportáži.**

69

- ▣ **Klidný hlas v telefonu – sedět s oběma nohama na zemi, (nepředkloněný) rovně, dívat se na jedno místo v úrovni očí (docílí se dostatek vzduchu v plicích a tím důraznější hlas) a mluvit s úsměvem na tváři – hlas zní sympaticky a je „slyšet“, že mluvící osoba je příjemná.**

70

- ▣ **Člověk má přirozenou tendenci odpovědět na položenou otázku – položí-li novinář otázku nesmyslnou, populistickou, dramtizující situaci, zavádějící, která se nehodí do našeho „scénáře“ – odpovíme věcně to, co chceme veřejnosti k tématu sdělit bez ohledu na položenou otázku. Můžeme přitom využít tzv. přechodové věty, ale rozhodně nekritizujeme novináře za nesmyslně formulovanou otázku.**

71

5. Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy

- ▣ **Usnesení Vlády ČR ze dne 9.5.2012 č. 331 o Etickém kodexu úředníků a zaměstnanců veřejné správy – kodex v příloze usnesení**
- ▣ **Čl. 1 – zákonnost**
- ▣ **Čl. 2 – rozhodování**
- ▣ **Čl. 3 – profesionalita**
- ▣ **Čl. 4 – nestrannost**
- ▣ **Čl. 5 – rychlost a efektivita**
- ▣ **Čl. 6 – střet zájmů**

72

- ▣ **Čl. 7 – korupce**
- ▣ **Čl. 8 – nakládání se svěřenými prostředky**
- ▣ **Čl. 9 – mlčenlivost**
- ▣ **Čl. 10 – informování veřejnosti**
- ▣ **Čl. 11 – veřejná činnost**
- ▣ **Čl. 12 - reprezentace**

73

Etický kodex soudce

- ▣ ***Zásady chování soudce byly schváleny – 15. Shromážděním zástupců sekcí SU ČR, Brno, dne 26.11. 2005 (reprezentuje tedy tu část soudcovské veřejnosti, která je současně členem SU z 3000 soudců cca 1300 členů).***

Vytvořené na základě návrhu kodexu chování soudců zpracovaného v roce 2001 v Bangalore, přijatého skupinou justičních odborníků usilujících o posílení etiky v soudnictví a podrobeného přezkumu na zasedání zástupců vysokých soudních orgánů konaného v Haagu v roce 2002.

74

▣ I. Nezávislost

- ▣ **Soudcovská nezávislost je pilířem právního státu a zárukou práva na spravedlivý proces. Soudce je povinen hájit soudcovskou nezávislost v osobním i profesním životě.**
- ▣ **I.1. Soudce vykonává svou funkci nezávisle, na základě vlastního hodnocení skutečností a svědomitého výkladu a aplikace zákona. Nepodlehá žádným vlivům, zájmům, zásahům, nátlaku a výhrůžkám.**
- ▣ **I.2. Soudce podporuje kontrolu plnění soudcovských povinností i vysokých nároků na chování soudců, směřujících k posílení důvěry veřejnosti v soudnictví, která je nezbytným předpokladem jeho nezávislosti.**

75

▣ II. Nestrannost

- ▣ **Nestrannost je základním předpokladem a znakem výkonu funkce soudce.**
- ▣ **II.1. Soudce vykonává svou funkci vždy nestranně, nezájatě a bez předsudků.**
- ▣ **II.2. Při výkonu funkce i v osobním životě se soudce vždy chová způsobem, který neohrožuje důvěru odborné i laické veřejnosti, jakož i stran řízení, v jeho nestrannost. Vyvaruje se chování, které by mohlo vést k jeho vyloučení z projednávané věci.**
- ▣ **II.3. Soudce se zdrží projevů, které by mohly ovlivnit výsledek řízení nebo vzbudit pochybnost veřejnosti o nestrannosti řízení, a to jak ve věcech, které osobně projednává, tak i v ostatních věcech. Se zástupci sdělovacích prostředků jedná otevřeně, při zachování požadavku nezávislosti a nestrannosti soudní moci.**

76

▣ III. Bezúhonnost

- ▣ Bezúhonnost je nezbytným předpokladem řádného výkonu a důvěry veřejnosti v řádný výkon funkce soudce.
- ▣ III.1. Soudce se chová tak, aby jeho chování nesnižovalo vážnost soudcovského stavu. Při plnění své funkce i v osobním životě se vyvaruje jednání, které by mohlo ohrozit jeho bezúhonnost a tím vážnost soudcovského stavu a podrobuje se omezením z toho plynoucím.
- ▣ III.2. Důležitý je nejen samotný výkon spravedlnosti, ale i to, aby soudce svou bezúhonností a důvěryhodností přispíval k tomu, aby jeho rozhodnutí byla veřejností vnímána jako spravedlivá.
- ▣ III.3. Soudce je oprávněn zakládat a být členem organizací sdružujících soudce nebo zastupujících jejich zájmy.
- ▣ III.4. Při výkonu funkce soudce nepřijímá dary, výhody, či jiná plnění, která by mohla vzbudit dojem, že jsou poskytována v souvislosti s výkonem jeho funkce a nepřipustí, aby takové dary, výhody, půjčky či plnění přijímala osoba, která je vůči němu v postavení podřízeného, člena rodiny nebo s ním žije v domácnosti.
- ▣ III.5. Soudce odpovědně vystupuje při správě vlastního majetku a majetku své rodiny a uzavírá jen takové závazky, jejichž plnění není na újmu řádnému výkonu soudcovské profese a své finanční záležitosti je povinen uspořádat tak, aby jich nemohlo být využíváno k nepřipustnému ovlivňování jeho, členů jeho rodiny a osob, žijících v jeho domácnosti. Soudce usiluje o to, aby stejným způsobem vystupovali i příslušníci jeho rodiny a osoby žijící s ním v jeho domácnosti.

77

▣ IV. Důstojnost

- ▣ Důstojné vystupování při výkonu funkce i v soukromém životě je pro každého soudce samozřejmostí.
- ▣ IV.1. Soudce se při plnění své funkce vyvaruje nevhodného vystupování, projevů, i všeho, co by mohlo vzbudit takový dojem.
- ▣ IV.2. V řízení před soudem soudce vždy zachovává důstojnost a pořádek. Ke stranám řízení, jejich zástupcům, svědkům a dalším osobám se chová zdvořile, korektně a trpělivě. Stejně chování vyžaduje od stran řízení, zástupců, soudních osob, jakož i všech, kteří jsou mu podřízeni.
- ▣ IV.3. Zdvořilé a korektní vystupování je soudci vlastní i mimo řízení před soudem, zejména jedná-li se zaměstnanci soudu.
- ▣ IV.4. Při jednání se zástupci sdělovacích prostředků je soudce vstřícný a zdvořilý. Nepokládá-li osobní sdělení za vhodné, odkáže zástupce sdělovacích prostředků na příslušného tiskového mluvčího.

78

▣ V. Rovnost

- ▣ **Zajištění rovnosti před soudem je základním předpokladem řádného výkonu funkce soudce.**
- ▣ **V.1. Soudce se při své činnosti vždy vyvaruje jakéhokoli projevu diskriminace. Přistupuje stejně ke každému, ať již jde o strany řízení, svědky, příslušníky jiných právních profesí, zúčastněné osoby a jiné soudce.**
- ▣ **V.2. Soudce zabrání zaměstnancům soudu a jiným osobám, které jsou mu podřízeny, aby ať již otevřeně nebo skrytě diskriminovaly osoby vystupující ve věci a nedovoli, aby takovým způsobem jednaly strany a zástupci stran řízení.**

79

▣ VI. Odbornost

- ▣ **Odborná způsobilost a pečlivost jsou základními předpoklady pro řádný výkon soudcovské funkce.**
- ▣ **VI.1. Soudcovské povinnosti mají pro soudce přednost před veškerými jeho jinými profesními činnostmi. Soudce se rovněž věnuje i jiným úkolům, významným pro výkon soudcovské funkce a chod soudu.**
- ▣ **VI.2. Soudce soustavně prohlubuje své odborné znalosti, využívá možností odborné přípravy a dalšího vzdělávání nabízených v rámci soudnictví i mimo ně, sleduje též vývoj mezinárodního práva.**
- ▣ **VI.3. Soudce neopomíjí prohlubovat a rozvíjet i další své znalosti, zkušenosti a osobní kvality, které jsou důležité pro řádný výkon jeho povinností a pro jeho působení na veřejnosti jako významné osobnosti.**
- ▣ **VI.4. Soudce plní všechny své povinnosti podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.**

80

Budoucí etický kodex soudce

- ▣ V současné době je připravován nový etický kodex soudce, který by měl být v budoucnu přijatý celou soudcovskou veřejností, práce probíhají na základě doporučení GRECO.
- ▣ Bude mít části:
  - ▣ 1) Nezávislost
  - ▣ 2) Nestrannost a rovnost
  - ▣ 3) Bezúhonnost a důstojnost
  - ▣ 4) Odbornost a svědomitost
- ▣ Kromě toho bude jeho součástí i otevřený komentář, který se bude v budoucnu doplňovat.

81

Etický kodex prokurátora

- ▣ *Státní zástupci vydali společné opatření dne 16.4.2019 s účinností od 1.5.2019, včetně komentáře a závazností pro všechny státní zástupce.*
  - ▣ I. Zákonnost a nezávislost
- ▣ Státní zástupce vykonává působnost státního zastupitelství důsledně podle zákona a svého svědomí, nezávisle na jiných orgánech i na místních, politických, soukromých nebo jiných vlivech a zájmech.
  - ▣ II. Nestrannost
- ▣ Státní zástupce se vyvaruje jakéhokoli neoprávněného zvýhodňování nebo znevýhodňování osob při výkonu své funkce. Vyvaruje se takové činnosti, která by mohla i jen zavdat důvodnou pochybnost o jeho nestrannosti.
  - ▣ III. Odbornost
- ▣ (1) Státní zástupce vykonává svou funkci na nejvyšší odborné úrovni. Za tímto účelem se soustavně vzdělává a prohlubuje svoje právní znalosti.
- ▣ (2) Při výkonu své funkce postupuje státní zástupce iniciativně tak, aby rychle a spolehlivě zjistil skutečný stav věci a podle výsledku učinil odpovídající rozhodnutí nebo opatření.

82

▣ IV. Důvěryhodnost

- ▣ (1) Státní zástupce si počíná při výkonu své funkce i v osobním životě tak, aby nezpochybňoval důvěryhodnost své osoby ani důvěryhodnost státního zastupitelství.
- ▣ (2) Státní zástupce při výkonu funkce i v osobním životě dává najevo, že dodržování právních předpisů je pro něj důležitou hodnotou.
- ▣ (3) Státní zástupce nesmí zpochybnit svou důvěryhodnost tím, že se bude odvolávat na svou funkci ve věcech, které s výkonem funkce státního zástupce nesouvisejí. Státní zástupce též nesmí zneužít k soukromým účelům informace, které se dozví při výkonu své funkce.
- ▣ (4) Státní zástupce nesmí přijmout majetkový či nemajetkový prospěch nebo výhodu (dále jen „dar“) v souvislosti s výkonem působnosti státního zastupitelství. Státní zástupce může přijmout dar v souvislosti s výkonem své funkce, dar protokolární nebo dar poskytnutý zaměstnavatelem, ale nikoliv takový, jehož přijetím by zpochybňoval svoji nestrannost, nezávislost a důvěryhodnost.
- ▣ (5) Státní zástupce zvažuje vhodnost přijetí daru i v osobním životě, a to z důvodu zachování důvěryhodnosti své osoby a důvěryhodnosti státního zastupitelství..

83

▣ V. Důstojnost a vystupování

- ▣ (1) Státní zástupce se chová a vystupuje zdvořile a slušně.
- ▣ (2) Státní zástupce dbá při svém vystupování na zachování zákonem stanovené mlčenlivosti státního zástupce.
- ▣ (3) Státní zástupce dbá na to, aby při výkonu funkce byl upraven a oblečen způsobem, který odpovídá vážnosti jeho postavení.
- ▣ (4) Státní zástupce zachovává zásady zdvořilosti a slušnosti i ve svém osobním životě.

▣ VI. Spolupráce

- ▣ V zájmu spravedlnosti a ochrany veřejného zájmu spolupracují státní zástupci při výkonu své funkce podle konkrétních okolností případu a v souladu s právními předpisy jak navzájem, tak i s jinými orgány prosazujícími právo, a to i zahraničními.

84

Etický kodex v praxi

- ▣ **Jak aplikovat v každodenním životě psané etické kodexy, ale i nepsaná etická pravidla?**
- ▣ **Meze přijatelného společenského oděvu pro výkon funkce soudce a státního zástupce (§ 38 odst. 2 VKŘ – občanské oblečení a zevnějšek soudce).**

85

▣ **DŮSTOJNOST SOUDNÍHO JEDNÁNÍ § 38 VKŘ**

▣

Úřední oděv a občanské oblečení soudních osob

- ▣ **1) Soudci nosí při hlavním líčení, při veřejném zasedání, při jednání v občanském soudním řízení, včetně projednání opravných prostředků, bylo-li nařízeno jednání (dále jen „jednání“), na občanském obleku úřední oděv. Úřední oděv musí být přizpůsoben postavě soudce a udržován v náležitém stavu. Nosit jej lze jen v souvislosti s jednáním. Podrobnosti o užívání úředního oděvu jsou obsaženy v příloze č. 10.**

▣

86

- ▣ **2) Občanské oblečení soudců i zapisovatelů musí vždy odpovídat důstojnosti soudní osoby, která musí zároveň dbát, aby ani její zevnějšek nepůsobil rušivě (úprava vlasů, vousů, ošacení apod.).**

87

- ▣ **Vystupování soudce a prokurátora na veřejnosti, jak v pracovní, tak i po pracovní době.**
- ▣ **Přijímání či odmítání různorodých pozvání na společenské akce.**
- ▣ **Zachování nestrannosti soudu, prokuratury a vyvarování se jednání, které by objektivitu soudu, prokurátora mohly zpochybnit.**

88

VI. Filosofie a principy mediální politiky a pohled novinářů na práci justice.

- ▣ „Hon novinářů na prokurátory a soudce“.
- ▣ Způsoby a taktika jak se novinář dostává k informacím (jakýkoli i nevěrohodný zdroj – investigativní novináři).

Kauza Kroupa - Pandury

89

- ▣ Justice je významná součást společnosti, o které se každý den veřejnost dozvídá z médií řadu informací o výsledcích její práce – projednávaných případech.
- ▣ Každý den vytváří každý z nás obraz justice, tvoří mínění veřejnosti o kvalitě práce justice a je třeba pamatovat na to, že podle jednoho případu většinou posuzuje veřejnost celou justici.

90

- ▣ **Informace o soudních jednáních jsou informace o faktech a nikoli o domněnkách, úvahách, názorech (výjimkou je právní názor vyjádřený v rozhodnutí na řešený právní problém).**
- ▣ **Všichni děláme chyby, není důvodu mít strach, že uděláme chybu, již zítra udělá chybu opět někdo další, ale lepší je učit se z chyb těch druhých než z vlastních.**

91

- ▣ **Média jsou další mocí ve státě – ovlivňují zásadním způsobem veřejné mínění, názory, už dávno neplatí, že „pouze“ informují o tom co se stalo. Mnohdy vytvářejí případy, které pak řeší soudy.**

Kauza „Konopná kuchařka“

92

- ▣ **Úsporná opatření zasáhla i média**
- ▣ **- omezují se příjmy (méně inzerce a reklam díky internetu, sociálním sítím apod.),**
- ▣ **- stručnější informace, aby se získalo více místa na menší ploše, vyčerpávající informace sdělená v co nejkratším čase (TV zpráva max. 1,5 min. z toho vyjádření soudce max. 15-30 vteřin), nejdůležitější informace hned na začátku vyjádření a nepodstatné (vysvětlení, rozvedení okolností) na konec,**
- ▣ **- novináři se již nemohou specializovat jen na některé oblasti, kterým by pak rozuměli, ale zabývají se různými tématy, ovšem na úkor hloubky jejich znalostí dané problematiky,**

93

- ▣ **- často pracují jako externí spolupracovníci, kde je velká konkurence a musí bojovat o zveřejnění jejich informace, o „svého posluchače“,**
- ▣ **- nemají čas si ověřit pravdivost informace, se kterou přijdou a někdy ani věrohodnost zdroje, rychlost je důležitější než objektivita informace, aby novináře nepředběhla konkurence,**
- ▣ **- internetové zpravodajství je jedním z nejrychlejších a je levnější než tištěné noviny,**

94

- ▣ - schéma odpovědi na požadovanou informaci – kdo – co – kdy – kde - jak,
- ▣ - hodnota zprávy pro novináře není v její pravdivosti, ale v její zajímavosti a tou se snaží u veřejnosti vzbudit nějaký postoj, emoce,
- ▣ - boj s novinářem se nedá nikdy vyhrát!
- ▣ „Když to říkali v TV, rádiu, psali v novinách, na internetu, tak je to pravda.“
– posluchač, čtenář podvědomě a primárně věří.

95

Použité zkratky

- ▣ VKŘ – Instrukce MS 505/2001 Org. – kterou se vydává vnitřní kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy
- ▣ ISP – Instrukce MS o soudních písemnostech 12/2017-OJD-ORG/36 č. 4/2017
- ▣ tr. ř. – trestní řád – zák. č. 141/1961 Sb.
- ▣ o. s. ř. – občanský soudní řád – zák. č. 99/1963 Sb.
- ▣ z. s. m. – zákon o soudnictví ve věcech mládeže – zák. č. 218/2003 Sb.
- ▣ SU ČR – Soudcovská unie ČR

96

Děkuji za Vaši trpělivost a
pozornost.

▣ **JUDr. Petr Angyalossy, Ph.D.**

▣ **petr.angyalossy@nsoud.cz**

▣ **+420541593495**

97